

Bron: NRC Handelsblad, Opinie, 2 oktober 2012

Spreek Facebook juridisch aan op rellen als in Haren

Facebook moet zijn klanten waarschuwen tegen het doen van publieke uitingen, vindt Egbert Dommering.

De orkaan Project X, die al enige tijd in Europa woedt, heeft in Haren veel schade aangericht. De commissie-Cohen gaat onderzoeken hoe dat zo gekomen is. Wat is de rol van Facebook in het geheel? Minister Opstelten (Veiligheid en Justitie, VVD) zei in de Kamer dat de overheid moet wegblijven van Facebook. Dat zou censuur zijn. Facebook gaf commentaar van gelijke strekking.

De informatieketen die de Project X-rellen mede veroorzaakte, bestaat uit het maken en vertonen van de film *Project X* en de mobilisatiefunctie van een krachtig distributiemedium als Facebook. De eerste schakel, Project X, kan zich vermoedelijk met succes beroepen op de vrijheid van meningsuiting, omdat het een fictie-product is. Alleen als een informatieproduct concrete aanzetten tot roekeloos gedrag bevat, kan er een aansprakelijkheid voor schade zijn.

Bij Facebook ligt dit minder eenvoudig. Facebook zal vooral moeten worden aangesproken op zijn krachtige distributiefunctie. De juridische norm die op hem moet worden toegepast, is die van de gevaarzetting: Facebook zal voorzienbare risico's die aan het gebruik van de dienst zijn verbonden zo veel mogelijk moeten vermijden en er in elk geval duidelijk voor moeten waarschuwen. Dit geldt ook voor de risico's dat het product of dienst door een bepaalde groep consumenten verkeerd wordt gebruikt. Vooral deze norm is van belang, omdat Facebook veel minderjarige gebruikers heeft.

Wie naar [facebook.com/policies](https://www.facebook.com/policies) gaat, vindt onder de button 'Richtlijnen voor de Facebook Community' in eenvoudige taal aanwijzingen voor onlinegedrag. Dit is mooi. Er staan alleen geen duidelijke waarschuwingen voor de offlineriesico's die verbonden zijn aan onlinegedrag.

Facebook is een zeer geschikt distributiemedium om sociale opstootjes uit te lokken, met omzeiling van de burgemeester, die in Nederland op gemeentelijk grondgebied de openbare orde moet handhaven.

Duidelijke gedragsregels voor online/offlinegedrag kunnen geconcretiseerd worden door vervolgwarschuwingen vóór de verzending van aan het publiek gerichte mededelingen. Dit kan in de trant van 'wilt u werkelijk deze mededeling aan vrienden (bij Facebook een ruim begrip) of het algemene publiek versturen?'. Dit past in het systeem dat we bij de vrijheid van meningsuiting kennen als geoorloofde verspreidingsbeperkingen in het belang van de openbare orde, niet gerelateerd aan de inhoud van de mededeling.

Als de waarschuwingen ontoereikend zijn, kunnen er drempels in het technisch ontwerp ingebouwd worden. Zo gek is dit niet, aangezien van Facebook verlangd mag worden dat het de grens tussen privé en openbaar gebruik duidelijk markeert. Nu is deze grens diffuus. Hier speelt wel een belans van de vrijheid van meningsuiting: een zelfstandig verspreidingsmiddel mag niet absoluut onmogelijk worden gemaakt.

Egbert Dommering is hoogleraar informatierecht aan de Universiteit van Amsterdam.